

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων
«Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και «Πολιτική Προστασία»

Πρόγραμμα «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ» 2021-2027

Προαγωγή της μετάβασης σε μία αποδοτική ως προς τους πόρους
κυκλική οικονομία

ΜΟΝΑΔΕΣ ΑΝΑΚΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΥΚΛΩΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στρατηγικός στόχος του προγράμματος «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ», για την αντιμετώπιση αντίστοιχων προκλήσεων για τη χώρα, είναι η ικανοποίηση των απαιτήσεων του περιβαλλοντικού κεκτημένου της Ε.Ε. στην διαχείριση των αποβλήτων, ενσωματώνοντας τις παραμέτρους της κυκλικής οικονομίας και αειφόρου χρήσης των φυσικών πόρων.

Αφετηρία – Η προγραμματική περίοδος 2014-2020

Την ΠΠ 2014-2020 η χρηματοδότηση του ΕΠ-ΥΜΕΠΕΡΑΑ κατευθύνθηκε σε Δήμους και ΦΟΔΣΑ για δράσεις των ΠΕΣΔΑ(2016) βάσει της Οδηγίας 2008/98/ΕΚ.

Ενεργοποιήθηκαν πόροι σημαντικού ύψους τόσο για δράσεις χωριστής συλλογής διακριτών ρευμάτων, όσο και για υποδομές ανάκτησης και διάθεσης σε όλη τη χώρα, μεταξύ άλλων:

- Δίκτυα χωριστής συλλογής βιοαποβλήτων προς υφιστάμενες ή υλοποιούμενες ΜΕΑ/ΜΕΒΑ, π/υ 84,6 Μ€
- Δίκτυα χωριστής συλλογής ανακυκλωσίμων σε Πράσινα Σημεία ή/και Γωνιές Ανακύκλωσης, π/υ 165,2 Μ€
- Μονάδες Επεξεργασίας υπολειμματικών συμμείκτων αποβλήτων και προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων (ΜΕΑ), έως σήμερα 28 ΜΕΑ συνολικού π/υ 606,5 Μ€
- Μονάδες Επεξεργασίας προδιαλεγμένων βιοαποβλήτων, έως σήμερα 14 ΜΕΒΑ συνολικού π/υ 32,0 Μ€

Αφετηρία – Η προγραμματική περίοδος 2014-2020

28 ΜΕΑ συνολικού π/υ 606,5 Μ€, εκ των οποίων:

- 4 ΜΕΑ π/υ 77,3 Μ€ λειτουργούν (Σέρρες, Ηπείρος, Ηλεία, Αλεξανδρούπολη)
- 3 ΜΕΑ π/υ 112,6 Μ€ ολοκληρώνονται και λειτουργούν εντός ΠΠ14-20 (Θήβα, Αμάρι, ΜΕΑ Πελοποννήσου),
- 6 ΜΕΑ π/υ 105 Μ€ είναι με σύμβαση / υπό κατασκευή (Ζάκυνθος, Κεφαλονιά, Ηράκλειο, Χίος, Τρίκαλα),
- 6 ΜΕΑ π/υ 144Μ€ δημοπρατήθηκαν/σε διαγωνισμό (Χερσόνησος, Γραμματικό, Φλόκας, Αγρίνιο, Βόλος, Κέρκυρα) και 2 ΜΕΑ σε διαγωνισμό με προβλήματα (Ναύπακτος, Λευκάδα)
- 3 ΜΕΑ π/υ 144Μ€ προς δημοπράτηση (ΜΕΑ Ανατολικού τομέα Κ.Μακεδονίας, Λάρισα, Καβάλα)
- 4 ΜΕΑ μικρής δυναμικότητας σε νησιά προς δημοπράτηση (Σύρος, Νάξος, Ανδρος, Υδρα)

14 ΜΕΒΑ συνολικού π/υ 32,0 Μ€, εκ των οποίων:

- 2 ΜΕΒΑ π/υ 12 Μ€ λειτουργούν (Φωκίδα, Αρχάνες),
- 5 ΜΕΒΑ π/υ 5,2 Μ€ κατασκευάζονται (Ιεράπετρα, Παρανέστι, Κρηνίδες, Παγγαίο, Δράμα),
- 3 ΜΕΒΑ π/υ 1,0 Μ€ σε διαγωνισμό (Κάρπαθος, Μήλος, Τήνος)
- 4 ΜΕΒΑ π/υ 12,9 Μ€ προς δημοπράτηση (Λέσβος, Λέρος, Πάτρα, Αιγιάλεια)

Πλαίσιο δεδομένων σχεδιασμού στην ΠΠ 2021-2027

Περίοδος 2014-2020 “Lessons learnt”

- Οι πράξεις δεν διέπονται από «ολιστική» προσέγγιση: αποσπασματική χρηματοδότηση δικτύου συλλογής και αποδέκτη, ανταγωνιστική σχέση Δήμων και ΦΟΔΣΑ
- Σημαντικές καθυστερήσεις στην ενεργοποίηση και υλοποίηση των προγραμμάτων και των έργων λόγω θεσμικών αλλαγών και δυσχερειών εφαρμογής
- Μεγάλο ποσοστό σημαντικών επενδύσεων που θα βοηθούσαν στην επίτευξη στόχων οδηγούνται μερικώς ή εν όλω εκτός χρηματοδότησης 2014-2020: Τμηματοποίηση/μεταφορά έργων σε νέο επενδυτικό περιβάλλον

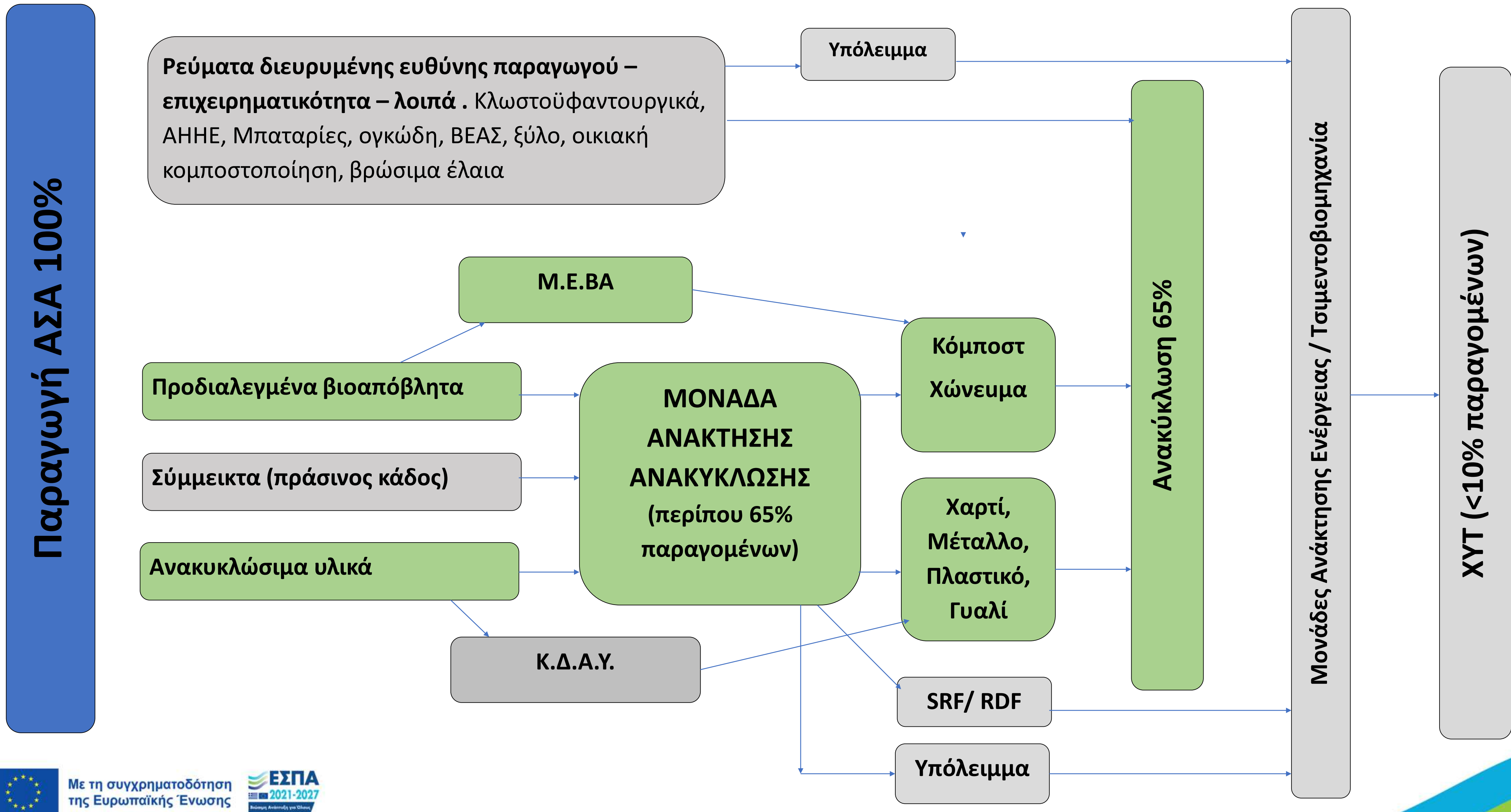
Νέα δεδομένα για την περίοδο 2021-2027

- Αναγκαιότητα προσαρμογής εθνικού θεσμικού πλαισίου, ΕΣΔΑ και ΠΕΣΔΑ στο πακέτο Οδηγιών για την Κυκλική Οικονομία, με προεξάρχουσα την Οδηγία 2018/851/ΕΕ
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1058 Ταμείου Συνοχής/ΕΤΠΑ 2021-2027 θέτει περιορισμούς στη χρηματοδότηση επενδύσεων για την επεξεργασία υπολειμματικών συμμείκτων αποβλήτων
- Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1060 Κοινών Διατάξεων 2021-2027 θέτει υποχρέωση συμμόρφωσης των στόχων των Ταμείων με την Αρχή της «μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης» (Αρχή DNSH, Κανονισμός (ΕΕ) 2020/8521). Υπάρχουν απαγορευτικοί περιορισμοί στη χρηματοδότηση θερμικής επεξεργασίας και εδαφικής διάθεσης αποβλήτων

Η έννοια της Μονάδας Ανάκτησης Ανακύκλωσης

- Για την προώθηση των στόχων ανακύκλωσης της Οδηγίας 2018/851/ΕΕ, αλλά και την τήρηση της Απόφασης ΔΕΕ για την επεξεργασία αποβλήτων πριν από την ταφή (υπόθεση Μαλαγκρότα), η Ελλάδα πρέπει αφενός να σχεδιάσει μονάδες που μεγιστοποιούν την ανακύκλωση από χωριστά συλλεγόμενα ρεύματα, αλλά και να συνεχίσει να οδηγεί σε επεξεργασία τα υπολειμματικά σύμμεικτα απόβλητα.
- Η αναγκαιότητα αυτή, σε συνδυασμό με τους περιορισμούς της συγχρηματοδότησης από τα Ταμεία της περιόδου 2021-2027, οδήγησε στο σχεδιασμό Μονάδων Ανάκτησης και Ανακύκλωσης (ΜΑΑ - RRF).
- Οι ΜΑΑ προϋποθέτουν την ύπαρξη εκτεταμένων δικτύων χωριστής συλλογής ανακυκλωσίμων υλικών και βιοαποβλήτων που θα οδηγούνται προς επεξεργασία με σταδιακά αυξανόμενες ποσότητες, παράλληλα με τα αντιστοίχως μειούμενα υπολειμματικά σύμμεικτα απόβλητα.
- Οι ΜΑΑ σχεδιάζονται (με έτος – στόχο το 2035) ώστε να εξασφαλίζεται σταδιακά ποσοστό ανακύκλωσης τουλάχιστον 65% από τη συνολική ποσότητα εισροής και υπόλειμμα προς ταφή 10%

Διαγραμματική απεικόνιση ροών στις ΜΑΑ εντός ΠΕΣΔΑ (2035)

Ποιές οι προϋποθέσεις των ΜΑΑ

- **Απαιτείται εισροή αυξημένων ποσοτήτων «καλών» ρευμάτων** δλδ χωριστά συλλεγέντων βιοαποβλήτων και ανακυκλωσίμων υλικών προς περαιτέρω επεξεργασία στις ΜΑΑ για την παραγωγή κυρίως «Ανακύκλωσης» (υψηλής ποιότητας κομποστ και διακριτών υλικών προς ανακύκλωση) και δευτερευόντως «Λοιπής ανάκτησης» (καύσιμα, CLO κλπ.)
- Μόνο η **καλής ποιότητας διαλογή στην πηγή σε ευρεία κλίμακα** θα οδηγήσει σε σταδιακά μειούμενες ποσότητες υπολειμματικών συμμείκτων που θα οδηγούνται προς περαιτέρω επεξεργασία.
- **Υπαρξη ισχυρών φορέων** που θα δεσμευτούν τόσο για την τεχνολογική επάρκεια της επεξεργασίας στις ΜΑΑ ώστε να μεγιστοποιείται η ανακύκλωση, όσο και για το τμήμα της συλλογής των υλικών, που είναι και το πλέον απαιτητικό.
- **Ισχυρή συμφωνία μεταξύ ΦοΔΣΑ και εξυπηρετούμενων Δήμων** για τις εισερχόμενες δεσμευτικές ποσότητες /σε διακριτά ρεύματα (διαλογή στην πηγή) και τη συμμετοχή τους στην επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης κάθε ΠΕΣΔΑ με ενδιάμεσα χρονικά ορόσημα.
- Οι ΜΕΑ της ΠΠ 2014-2020 που δεν έχουν ακόμα χρηματοδοτηθεί ή ενεργοποιηθεί πρέπει να ανασχεδιασθούν με προσαρμογή σε ΜΑΑ με βάση τη διαχρονική στοχοθεσία έως το 2035.

Χαρακτηριστικά των επενδύσεων στο ΠΕΚΑ 2021-2027

- Όλες οι δράσεις να αποτελούν μέρος μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής, να συνάδουν με το Περιφερειακό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΕΣΔΑ) και να επικυρωθούν από τον ΦΟΔΣΑ, βάσει ανάλυσης κόστους-οφέλους ΠΕΣΔΑ (από συλλογή έως επεξεργασία και διάθεση), ανάλυσης επιλογών, εκτίμησης λειτουργικότητας και βιωσιμότητας,
- Φορέας υπεύθυνος τόσο για την υλοποίηση όσο και για την λειτουργία των Μονάδων είναι ο ΦΟΔΣΑ κάθε περιφέρειας,
- Η χρηματοδότηση των ΜΑΑ και ΜΕΒΑ πρέπει να συνοδεύονται, υποχρεωτικά, με την ανάπτυξη και υλοποίηση παράλληλου και συμπληρωματικού προγράμματος διαλογής στην πηγή διακριτών ρευμάτων. Αυτή η υποχρέωση θα ενσωματώνεται στις αντίστοιχες Προσκλήσεις.
- Προϋπόθεση η υποβολή στη Διαχειριστική Αρχή προγραμματικής συμφωνίας μεταξύ ΦοΔΣΑ και εξυπηρετούμενων Δήμων για τις εισερχόμενες στις ΜΑΑ δεσμευτικές ποσότητες διακριτών ρευμάτων (διαλογή στην πηγή) και τη συμμετοχή τους στην επίτευξη των στόχων ανακύκλωσης κάθε ΠΕΣΔΑ με ενδιάμεσα χρονικά ορόσημα.
- Για τον καθορισμό της τιμολογιακής πολιτικής, οι δράσεις πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις αρχές «ο ρυπαίνων πληρώνει» και «Πληρώνω όσο πετάω» καθώς και το θεσμοθετημένο τέλος ταφής,

Τεχνική βοήθεια στο ΠΕΚΑ 2012-2027

A. Συνεργασία με Jaspers για επιβεβαίωση επιλεξιμότητας τμηματοποιημένων έργων, εξειδίκευση προσαρμογών και καθορισμού ποσοστού συγχρηματοδότησης των ΜΑΑ για την ΠΠ 2021-2027

B. Διάθεση τεχνικής βοήθειας σε ΦΟΔΣΑ, συνολικού ύψους 4% επί της κατανομής του Άξονα 4 του ΠΕΚΑ 2021-2027, μεταξύ άλλων, για:

- ✓ Κατάρτιση επενδυτικού σχεδίου νέων ΠΕΣΔΑ όπου θα αποτυπώνεται το σύνολο του κόστους των έργων και δράσεων της Περιφέρειας.
- ✓ Έλεγχο ωριμότητας επενδυτικού σχεδίου ΠΕΣΔΑ. Σκοπός είναι ο κάθε ΦΟΔΣΑ να είναι υπεύθυνος για την ωρίμανση του επενδυτικού σχεδίου κάθε ΠΕΣΔΑ.
- ✓ Έλεγχο ωριμότητας δράσεων ΤΟΣΔΑ που συμβάλλουν τεκμηριωμένα στην επίτευξη των στόχων κάθε ΠΕΣΔΑ μετά από γνωμοδότηση από τους ΦΟΔΣΑ.
- ✓ Διαμόρφωση προτύπων ανάθεσης και παραλαβής έργων και μελετών, πρότυπα εσωτερικών διαδικασιών, διασφάλιση ποιότητας μελετών και έργων
- ✓ Δράσεις κατάρτισης, ενημέρωσης και δικτύωσης δικαιούχων.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων

Ειδική Γραμματεία Διαχείρισης Προγραμμάτων ΕΤΠΑ & ΤΣ
Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Προγραμμάτων
«Περιβάλλον και Κλιματική Αλλαγή» και «Πολιτική Προστασία»

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

